

dimarts, 14 de juliol de 2020

Una quarta part del professorat a tot l'Estat és associat

Catalunya, on més augmenta, segons un informe de l'Observatori del Sistema Universitari

L'Observatori del Sistema Universitari ha presentat avui a la Universitat Politècnica de Catalunya l'informe *Profesorado asociado: ¿experiencia profesional o precarización? Análisis de la evolución del profesorado asociado de las universidades públicas españolas 2009-2019* [

<https://www.observatoriuniversitari.org/blog/2020/07/14/professorat-associat/>], elaborat a partir de les dades del Sistema integrat d'informació del govern d'Espanya.

El document analitza l'evolució i la situació actual del professorat associat en els centres propis de les universitats públiques de l'Estat i, a partir d'aquesta anàlisi, presenta algunes conclusions sobre "la gradual precarització del professorat universitari a Espanya, associada a l'ús creixent i inapropiat d'aquesta figura contractual".

Així, l'informe constata una forta davallada dels efectius de professorat associat fins el curs 2013-14, seguida d'un ràpid ascens des d'aleshores, en contrast amb l'estancament de la resta de categories. En tan sols 5 cursos, el percentatge de professorat associat a les universitats espanyoles ha crescut un 25,6% i representa actualment la quarta part del PDI.

Hi ha fortes diferències entre comunitats autònomes: a la franja alta se situen Catalunya (44,2% del total de PDI) i Navarra (41,4%), i a la baixa la UNED (8,4%) i el País Basc (8,5%). Les diferències són encara més rellevants entre universitats. En algunes, el percentatge supera el 45%: UJI (47,5%), UPF (49,5%) i URV (58,7%). També hi ha un profund contrast entre branques de coneixement: mentre a Ciències el professorat associat constitueix el 9% del total, a Ciències socials i jurídiques és el 32%. En alguns departaments d'aquesta branca, el percentatge assoleix el 80%. Això succeeix, per exemple en determinats departaments de la URV i la UB.

Des del curs 2013-14, s'afirma en l'Informe que el sistema d'universitats públiques espanyoles incompleix de forma sistemàtica el límit legal a la contractació temporal de professorat que no pot superar el 40% de la plantilla de PDI. Aquest percentatge va assolir el 47% el curs 2018-2019. Un total de 12 comunitats autònomes incompleixen aquest límit. Destaquen, en aquest sentit, Illes Balears (62,4%) i Catalunya (59,1%).

A 32 de les 48 universitats s'incompleix el límit legal del 40% de temporalitat. Les que se situen a més distància del límit són la URV (69,7%), la UC3M (64,5%), la URJC (64,4%), la UPF (62,9%), la UIB (62,4%), la UdL (61,8%), la UAB (60,7%) i la UB (60,0%). En particular, totes les universitats catalanes superen el límit legal de contractes temporals.

L'Informe constata "l'existència de diversos indicadors d'un ús inapropiat de professorat associat": les mateixes dimensions de la plantilla de professorat associat; el fet de que la majoria de les universitats incompleixen el límit legal de contractes temporals; que fins 2017-18 el professorat associat no deixés d'augmentar mentre es reduïen els efectius de la resta de professorat; l'estructura per edats del professorat associat, molt més jove que la resta; així com diversos informes d'agències públiques i sentències judicials recents. En particular, a Catalunya diversos informes de la Sindicatura de Comptes constaten irregularitats en aquest sentit, afegeix.

El creixement recent del professorat associat podria explicar-se, detalla l'Informe, per diversos factors: els límits a la taxa de reposició de personal a partir de l'inici de la crisi econòmica; les dificultats financeres de les universitats públiques, que van veure reduïts els seus ingressos totals un 18,4% entre 2009 i 2016 -a Catalunya, aquesta disminució és del 34,1%-; el baix cost (per hora de classe impartida) del professorat associat en comparació amb el de les figures de professorat permanent a temps complet i la no exigència d'acreditació per a contractar professorat associat.

La precarització laboral provocada pel creixement del professorat associat, puntualitza el document, no és exclusiva dels centres propis de les universitats públiques espanyoles. Els percentatges de professorat temporal, tant en els centres adscrits de les universitats públiques (44,7%) com en els centres propis (40,4%) i adscrits (56,3%) de les universitats privades, no estan gaire allunyats dels que es donen en els centres propis de les universitats públiques (47,0%). El professorat a temps parcial assoleix percentatges molt més alts en els centres adscrits de les universitats públiques (68,5%) i en els centres propis (60,8%) i adscrits (72,9%) de les universitats privades que no pas en els centres propis de les universitats públiques (36,9%) i la substitució de professorat permanent a temps complet per professorat temporal a temps parcial és un fenomen que s'ha observat als Estats Units i a diversos països europeus.

"El creixement del professorat associat i la consegüent precarització laboral del professorat universitari pot tenir diverses conseqüències negatives, més enllà de les laborals com ara la reducció de l'activitat investigadora de les universitats; la debilitació del vincle del PDI amb la institució; la posada en perill de la llibertat acadèmica del professorat, així com l'empitjorament de l'aprenentatge de l'estudiantat", conclou l'Informe que afegeix que "en contextos de crisi como l'actual, el professorat associat pot perdre la seua ocupació principal o veure's obligat a renunciar a la seua condició de treballador autònom, i això pot tenir com a conseqüència que perdi també la possibilitat de renovar el seu contracte amb la universitat".

TEXT: Premsa Observatori del Sistema Universitari

MÉS INFORMACIÓ:

<http://www.observatoriuniversitari.org/> [<http://www.observatoriuniversitari.org/>]